

Paleta malarza – wszystko na temat barwy

- Paleta malarza – wszystko na temat barwy

Paleta malarza – wszystko na temat barwy

Wprowadzenie

Scenariusz lekcji dla nauczyciela

Źródło: online-skills, cc0.

I. Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła. Uczeń:

1) wykazuje się znajomością dziedzin sztuk plastycznych: malarstwa, rzeźby, grafiki, architektury (łącznie z architekturą wnętrz), rysunku, scenografii, sztuki użytkowej dawnej i współczesnej (w tym rzemiosła artystycznego); rozumie funkcje tych dziedzin i charakteryzuje ich język; rozróżnia sposoby i style wypowiedzi w obrębie dyscyplin; zna współczesne formy wypowiedzi artystycznej, wymykające się tradycyjnym klasyfikacjom, jak: happening, performance, asamblaż; sztuka nowych mediów;

3) klasyfikuje barwy w sztukach plastycznych; wykazuje się znajomością pojęć: gama barwna, koło barw, barwy podstawowe i pochodne, temperatura barwy, walor barwy; rozróżnia i identyfikuje w dziełach mistrzów i własnych kontrasty barwne: temperaturowe, dopełnieniowe i walorowe; podejmuje działania twórcze z wyobraźni i z zakresu interpretacji natury, uwzględniające problematykę barwy;

II. Doskonalenie umiejętności plastycznych – ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych. Uczeń:

1) w zadaniach plastycznych interpretuje obserwowane przedmioty, motywy i zjawiska, stosując środki wyrazu zgodnie z własnym odczuciem; w wyższych klasach podejmuje również próby rysunkowego studium z natury;

2) wyraża w pracach plastycznych uczucia i emocje wobec rzeczywistości, a także płynące z inspiracji muzycznych czy literackich (impresja i ekspresja); rysuje, maluje, ilustruje zjawiska i wydarzenia realne i wyobrażone (także w korelacji z innymi przedmiotami);

6) stosuje różnorodne techniki plastyczne (proste techniki graficzne, rzeźbiarskie, malarskie, elementy obrazowania cyfrowego fotograficznego i z wykorzystaniem wybranych graficznych programów komputerowych);

III. Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego. Uczeń:

5) rozpoznaje wybrane, najbardziej istotne dzieła z dorobku innych narodów.

Nauczysz się

stosować ze zrozumieniem terminy: koło barw, gama barwna, kolory podstawowe i pochodne, kolory zimne i ciepłe, kolory czyste i złamane, kolory dopełniające, paleta malarza;

rozróżniać rodzaje kolorów;

wskazywać rodzaje kolorów w dziełach sztuki i we własnych pracach plastycznych.

Kolory

Oko ludzkie potrafi rozpoznać bardzo wiele kolorów. Kolory te można uporządkować na różne sposoby. Otwórz swoje pudełko z kredkami i zobacz, jak są w nim ułożone kredki. Ułóż kredki od koloru najjaśniejszego do najciemniejszego.

Układać kolory można nie tylko w pudełku z kredkami. Malarze, zanim przystąpią do pracy, porządkują je na specjalnym sztywnym podłożu – [palecie malarskiej](#). Wyciskają farby w odpowiednim miejscu na obwodzie palety. Środek zostawiają pusty – jest on potrzebny do mieszania kolorów.

Polecenie 1

Pobierz ilustrację, która znajduje się poniżej. W tym celu kliknij na ilustracji prawym przyciskiem myszy, z menu rozwijanego wybierz opcję „Zapisz obraz jako...”, a następnie zapisz na dysku komputera. Do wykonania polecenia skorzystaj z aplikacji MiniPaint, dostępnej poniżej - otwórz zapisany wcześniej obrazek (opcja Plik->Otwórz, wskazanie obrazka zapisanego na dysku komputera).

Następnie spróbuj tak rozmieścić kolory na palecie, aby obok siebie znalazły się te, które według Ciebie są podobne.

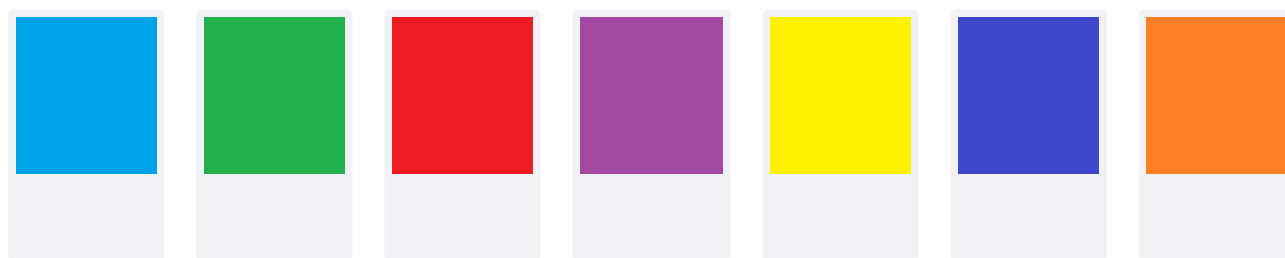
Źródło: ViliusL.

Pryzmat

Naukowcy i artyści próbowali na różne sposoby porządkować, układać kolory. Jedni i drudzy zauważyli, że aby widzieć i rozróżniać kolory, potrzebne jest światło. Być może wiesz już, że światło słoneczne, inaczej nazywane białym, daje się rozszczepić na poszczególne barwy. W naturze można to zobaczyć w zjawisku tęczy.

Ćwiczenie 1

Poukładaj barwy w taki sposób, w jaki znajdują się one na tęczy.

Koło Barw

Jednym ze sposobów uporządkowania kolorów jest [koło barw](#). Obejrzyj o nim film.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D18E2h0gk>

Film edukacyjny „Koło barw”. Na filmie pokazane koło barw oraz opisy: Układ kolorów na tej palecie nie jest przypadkowy. Jest ich sześć: czerwony, pomarańczowy, żółty, zielony, niebieski i fioletowy. Kolejność kolorów też nie jest przypadkowa. Na obwodzie palety sąsiadują ze sobą kolory będące obok siebie w widmie barw. Widmo barw można zobaczyć, kiedy światło słoneczne, inaczej nazywane białym, ulega rozszczepieniu. Dzieje się tak czasami po deszczu i wtedy oko ludzkie widzi tęczę. Nie musisz czekać na deszcz, możesz zjawisko rozszczepiania barw zobaczyć, używając pryzmatu. Pryzmat to szklany przyrząd optyczny o dwóch trójkątnych ścianach. Kiedy światło słoneczne przechodzi przez pryzmat, po jego drugiej stronie nie jest już białe, lecz wielobarwne. Zauważ, że pomiędzy barwami nie ma granic, płynnie przechodzą jedna w drugą. I w tęczy, i w pryzmacie ich kolejność kolorów jest następująca: jest taka sama, od góry: czerwony, pomarańczowy, żółty, zielony, niebieski i fioletowy. Jeśli widmo światła białego ułożyć jak na tarczy zegarka, tak by spotkały się skrajne barwy czerwona i fioletowa, otrzymamy koło barw. Koło barw w plastyce, to uporządkowanie kolorów wokół środka koła, zgodnie z układem barw widma światła białego. Można znaleźć jeszcze inne zależności między kolorami. Są kolory, których nie można uzyskać poprzez mieszanie. Nazywa się je podstawowymi i są to kolory: żółty, czerwony i niebieski. Mieszając ze sobą dwa kolory podstawowe otrzymamy kolory pochodne. Jaki kolor wyjdzie ze zmieszania np. czerwonego i niebieskiego, łatwo

zaobserwować na kole barw. Czy wiesz już jaki kolor uzyskasz, kiedy pomieszasz żółty z niebieskim? A żółty z czerwonym? Wszystkie kolory koła barw, zarówno podstawowe, jak i pochodne, można nazwać kolorami czystymi. Jeśli jednak dodamy do czystego koloru niewielką ilość dopełniającego, otrzymamy kolor złamany. Można też przyjrzeć się połówkom koła barw. Kolory, które są blisko czerwonego i żółtego, kojarzą nam się z ciepłem. Kolory te nazywamy ciepłymi. Kolory, które są blisko niebieskiego, kojarzą się nam z chłodem. Kolory te nazywamy zimnymi.

Ćwiczenie 2

Dopasuj nazwy do odpowiednich palet.

kolory podstawowe

kolory czyste

kolory złamane

kolory zimne

kolory pochodne

kolory ciepłe

Ćwiczenie 3

Jaka barwa powstanie ze zmieszania następujących kolorów?

czerwony + żółty =

czerwony + niebieski =

niebieski + żółty =

zielony

pomarańczowy

fioletowy

Kolory dopełniające, to kolory leżące naprzeciw siebie na kole barw. Dla czerwonego kolorem dopełniającym będzie zielony, dla żółtego fioletowy, a dla niebieskiego pomarańczowy.

Ćwiczenie 4

Wstaw kolory dopełniające do podanych kolorów.

pomarańczowy-

żółty-

zielony-

niebieski-

fioletowy-

czerwony

pomarańczowy

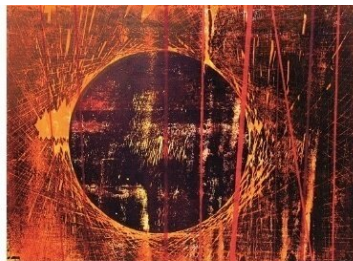
fioletowy

żółty

niebieski

Ćwiczenie 5

Przyjrzyj się reprodukcjom i przeciągnij elementy z nazwami kolorów do obrazów, w których te kolory są dominujące.

pochodne

ciepłe

zimne

dopełniające

podstawowe

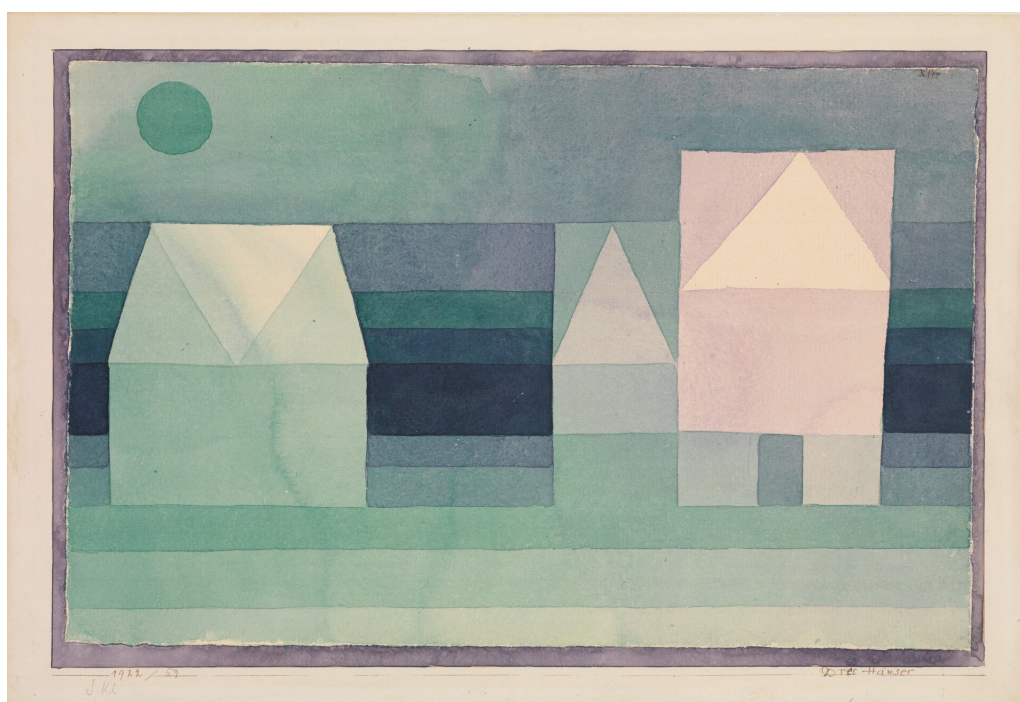
ciepłe

zimne

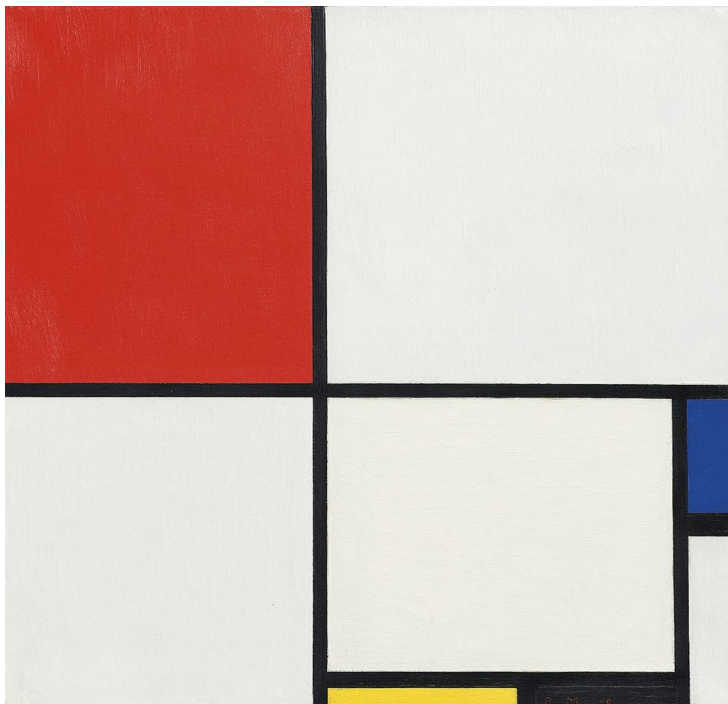
czyste

złamane

czyste

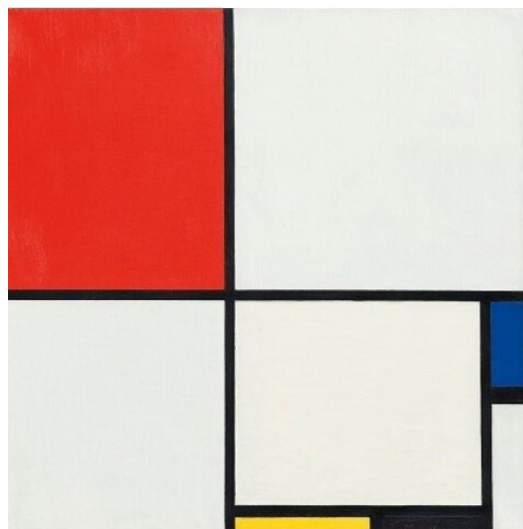
Paul Klee, „Trzy domy”, 1922, Metropolitan Museum of Art., Nowy Jork, online-skills, CC by 3.0

Piet Mondrian, „Kompozycja Nr III. Czerwony, niebieski, żółty i czarny”, 1929, własność prywatna, online-skills, CC by 3.0

Ćwiczenie 6

Przyjrzyj się powyższym dwóm reprodukcjom dzieł sztuki i dopasuj właściwe dla nich określenia.

złamane

czyste

Tvoja własna kompozycja

Polecenie 2

Wykonaj pracę plastyczną na temat: *Kolory wokół mnie*, używając tylko jednych z tych kolorów: podstawowych, pochodnych, zimnych, ciepłych, czystych lub złamanych. Skorzystaj z aplikacji MiniPaint, dostępnej poniżej.

Źródło: ViliusL.

Ćwiczenie 7

Który z kolorów pojawiających się dziele nie występuje w kole barw?

☐ niebieski

☐ brązowy

☐ czerwony

Polecenie 3

Wykonaj pracę plastyczną na temat: *Kolorowy świat*, używając tylko jednych z tych kolorów: podstawowych, pochodnych, zimnych, ciepłych, czystych lub złamanych.

Przygotuj:

1. Karton
2. Farby
3. Pędzle
4. Zamiast farb i pędzli mogą być kredki lub pastele

Źródło: online-skills, licencja: CC BY 3.0.

Słownik pojęć

Koło Barw

W plastyce graficzne uporządkowanie kolorów wokół środka koła, zgodnie z układem barw widma światła białego.

Kolory podstawowe

Kolory, których nie da się uzyskać poprzez mieszanie innych kolorów: żółty, czerwony i niebieski.

Kolory pochodne

Kolory, które powstają poprzez zmieszanie dwóch kolorów podstawowych. Zmieszanie żółtego z niebieskim daje zielony, czerwonego z żółtym pomarańczowy, a niebieskiego z czerwonym fioletowy.

Kolory dopełniające

Kolory leżące naprzeciw siebie na kole barw. Dla czerwonego kolorem dopełniającym będzie zielony, dla żółtego fioletowy, a dla niebieskiego pomarańczowy.

Kolory zimne

Kolory, które na kole barw są blisko niebieskiego i fioletowego.

Kolory ciepłe

Kolory, które na kole barw są blisko czerwonego i żółtego.

Kolory czyste

Wszystkie kolory koła barw, zarówno podstawowe: żółty, czerwony, niebieski, jak i pochodne: pomarańczowy, zielony, fioletowy.

Paleta malarska

Owalna płytka, która służy malarzowi do rozrabiania farb podczas malowania obrazu.

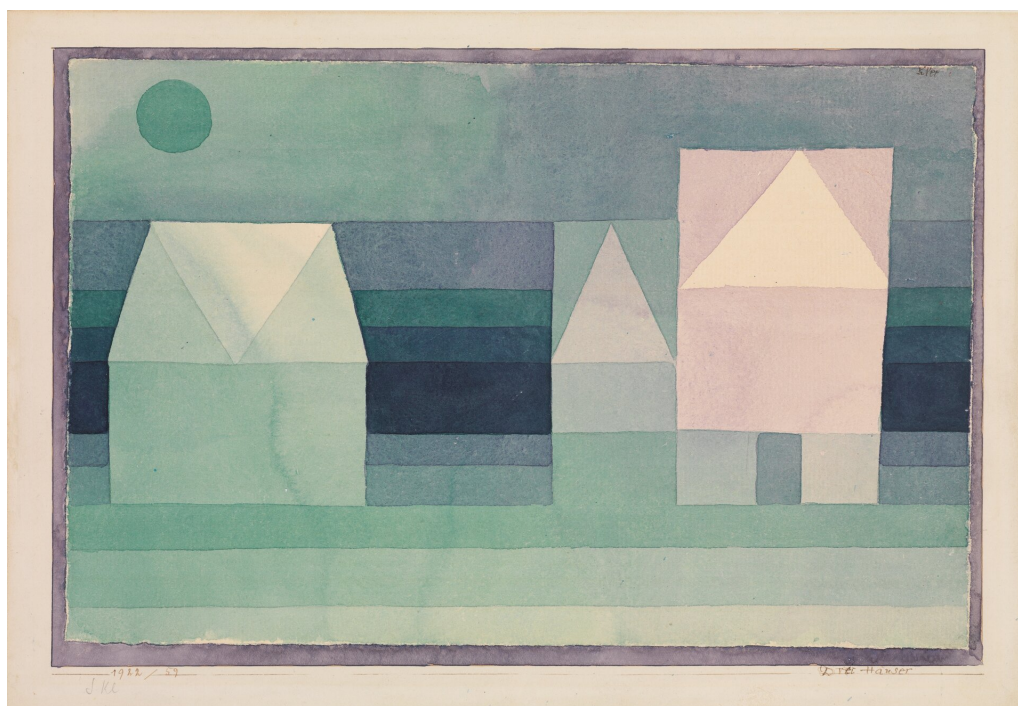
Źródło:

sjp.pwn.pl

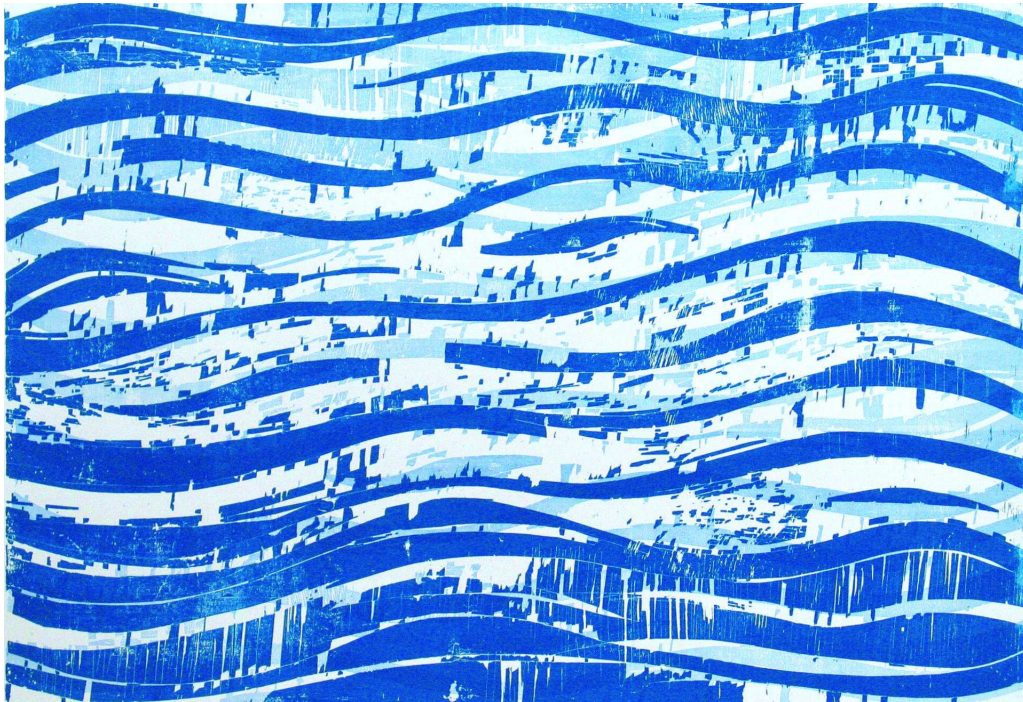
Reprodukcje dzieł sztuki

Paul Klee, „Gradacja statyczno-dynamiczna”, 1923, Metropolitan Museum of Art., Nowy Jork, online-skills, CC by 3.0

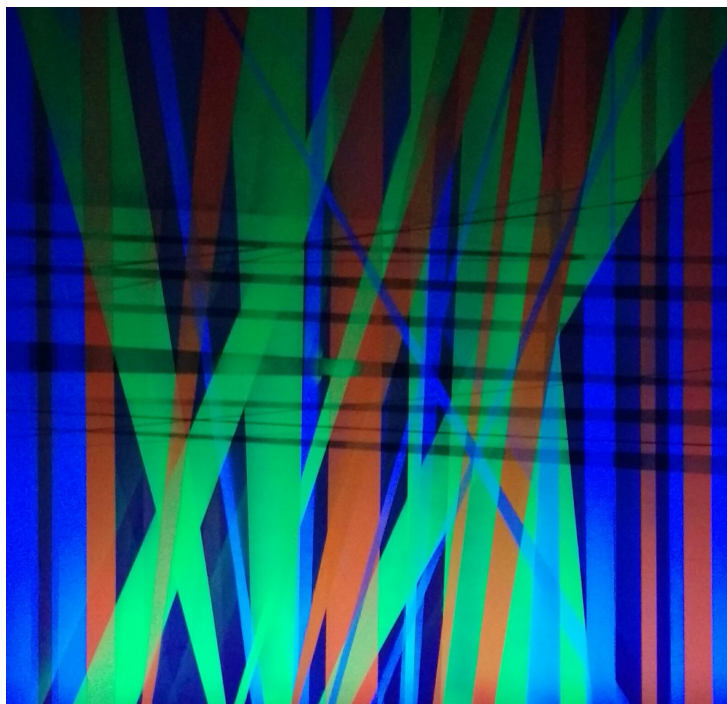
Paul Klee, „Trzy domy”, 1922, Metropolitan Museum of Art., Nowy Jork, online-skills, CC by 3.0

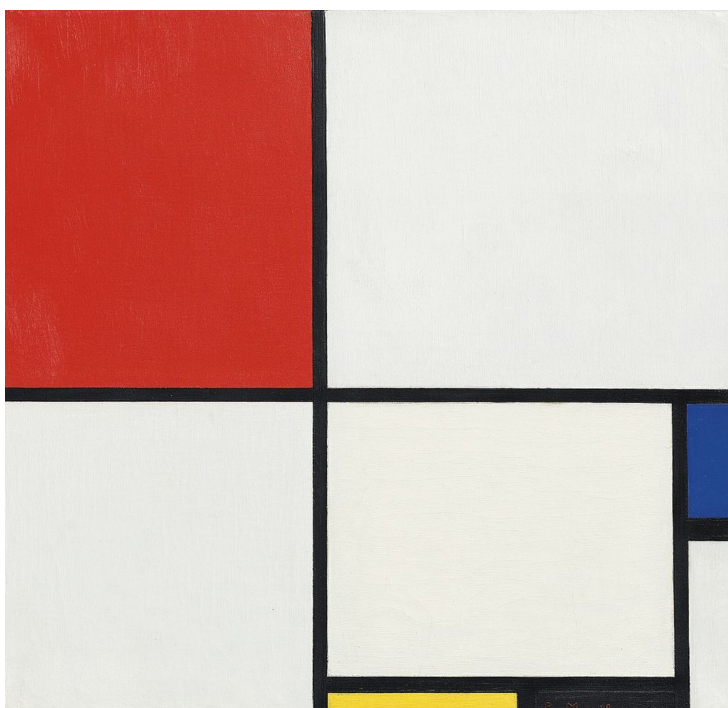
Michał Rygielski, „tang-cha beach”, online-skills, CC by 3.0

Michał Rygielski, „Bhamo”, online-skills, CC by 3.0

Iwona Szpak, „Chaos UV w uv”, online-skills, CC by 3.0

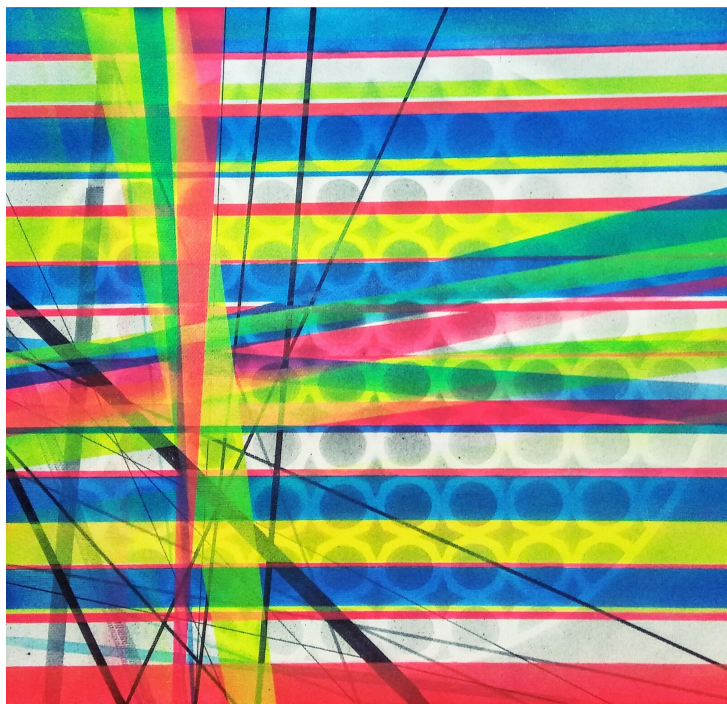
Piet Mondrian, „Kompozycja Nr III. Czerwony, niebieski, żółty i czarny”, 1929, własność prywatna, online-skills, CC by 3.0

Piotr Klugowski, „Martwa Natura”, online-skills, CC by 3.0

Piotr Klugowski, „21. Spotkanie”, online-skills, CC by 3.0

Iwona Szpak, „city light 1”, online-skills, CC by 3.0

Bibliografia

sjp.pwn.pl